

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gld., za pol leta 6 gld. 50 kr., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 59.

V Ljubljani, v petek 13. marca 1885.

Letnik XIII.

Odgovor na glose naučnega ministra o vpeljavi slovenskega učnega jezika.

Ko sem s člankom: „Kaj bo z našimi slovenskimi gimnazijami?“ v „Slovenec“ od 11. decembra 1884. l. opozoril naše državne poslance, da se niti ne misli izvesti resolucija storjena v državnem zboru o uvedeni slovenščine kot nastavnega jezika na gimnazijah v Mariboru, Celju, Ptuj, Gorici in Paznu (hrv. j.) ter na učiteljski v Mariboru, nadjal sem se, da bode kateri od slovenskih poslancev povzdignil svoj glas, da se storjena resolucija izvede. In nisem se zmotil v nadi. Naš vrli poslanec dr. Tonkli se je v proračunski obravnavi 30. januarja prav živo potegnil za omenjeno resolucijo pri budgetu za srednje šole. Vprašal je namreč Tonkli, mar li misli minister predložene resolucije o slovenskem nastavnem jeziku izvesti in kdaj. Pa kak odgovor je dobil? Da so v navedenih zemljah, za ktere se zahteva ravnopravnost, čisto drugačne razmere, nego na Kranjskem. Z drugimi besedami bi se to reklo: Kranjska se ne more germanizirati, s Koroško in Štajarsko pa že pojde, in Istra in Gorica naj se pa polasči, če se ne more ponemčiti. Mi si drugače odgovora ministrovega ne moremo tolmačiti. Če se ne misli to, naj se pa izvede ravnopravnost, ktera je od državnega zbora priznana, potem bomo videli, pri čem da smo. Mi smo v omenjenem članku s številkami dokazali, da se na vseh omenjenih zavodih nahaja velika večina Slovencev in tako tudi Hrvatov v Paznu, a na učiteljski v Mariboru je še posebno veliko Slovencev, ki se pripravljajo večidel le za slovenske ljudske šole, tedaj naj se po teh številkah opredeli, da imajo Slovenci popolnoma pravico svoje zahtevati. Tudi bode potem slovenski mladini na teh zavodih bolje, nego se je do zdaj godilo. Semkaj se nameščujejo večidel sami Nemci, ki že kar po rojstvu mrzé Slovence ter jim delajo zapreke, kjerkoli morejo. (Saj je teh Nemcev že toliko na teh šolah, da ne vedó kam ž njimi! Že v Ljubljano jih pošiljajo, kakor da bi jih tukaj ne bilo že preveč!) Potem ni čudno, ko se bere, da se hočejo celi razredi seliti iz enega

zavoda na drugi. To pa ni samo na Štajarskem, ampak tudi na Kranjskem in sicer na Novomeški gimnaziji, ki se je zarad dveh nemških profesorjev že precej izpraznila, pa se bo še bolj, morda bode morala zavoljo pomanjkanja dijakov še celo prenehati, če se bo sedanji zistem branil, kakor smo čuli v oni debati. Odnosaje na Novomeški gimnaziji državnim poslancem posebno priporočam, ker za dolensko stran bi bil velik in hud vdarec, ko bi moral ta zavod zares prenehati.

Vrnimo se na odgovor ministrov. Kar je govoril o prošnjah za slovenski nastavni jezik, to je le velika zaušnica za slovenske državne poslance, ki gotovo bolj poznajo odnosaje one zemlje, ktere zastopajo, kakor pa strastni in zagrizeni nemčurski šolski odbori v omenjenih zemljah, ki so se vé da tako sestavljeni z državno podporo, da se le ravnopravnost ne more vresničiti. Ali na vse to in tudi zarad knjig in sposobnih učiteljskih sil, je dr. Tonkli dobro odgovoril. Tudi na zadnjo točko, da profesorji na vseučilišču v Gradu tožijo, da dijaki iz ponemčenih slovenskih gimnazij ne znajo dosta nemščine, ni ostal naš vrli poslanec dolžan odgovora, kakoršnega je minister zaslužil. Jaz bi se usodil pa še to dodati, da naši Slovenci dobro nemški znajo, ali nekim profesorjem je samo žal, da se čutijo ti mladi ljudje za Slovence in da ne tulijo v veliki švabski rog. Žal jim je, da prihaja na to vseučilišče vsako leto toliko Slovencev in Hrvatov in da niso tukaj slušatelji sami Nemci, kakor n. pr. v Jeni in Heidelbergu. Žal pa je to le nekterim profesorjem, ki so bolj Nemci nego Avstrijci in ki sploh Slovana ne trpé. Pisatelj teh vrstic vé iz skušnje, kako taki profesorji o Slovanih mislijo. Naj navedem samo en primer.

Bilo je l. 1869, ko sem bil na vseučilišču v Gradu. Predaval pa je prof. Adam Wolf geografijo Afrike ravno o Hotentotih. (Ta profesor ni bil geograf, ampak se je le rad v vse mešal). Tisto leto so se bili potokli na Jančem turnarji s kmeti, zakaj? je še mnogim prav dobro znano. In ta profesor se je predrznil pred vsemi slušatelji javno izraziti: „Mi imamo Hotentote pa tudi v Avstriji in to so Slovenci na Kranjskem, ki preganjajo kot divjaki civilizirane Nemce.“ Mene je pograbila jeza ter

sem samo rekel: „To je pa vendar preveč!“ in temu nemškemu profesorju to ni bilo prav ter me je opomnil, da sem tukaj kot Slovenec samo gost na nemškem vseučilišču.

Je li so to vseučiliščni profesorji, ki na tak način zlorabijo predavanja svoja ter psujejo javno narode ene in iste države. Sodite sami. Iz tega morete pa tudi lahko razumeti, kak duh véje na tem vseučilišču in da so tožbe po besedah ministrovih o neznanji nemškega jezika od strani profesorjev tega vseučilišča netemeljite, ampak je to le strastno napadanje na Slovence in obrekovanje dotičnih zavodov.

Kam bomo prišli, če se bode na vsako izmišljeno pritožbo verjelo, na zahtevo državnih poslancev pa ne ozir jemalo!

Nadjamo se, da bodo poslanci slovenski tudi še o drugih prilikah o naših pritožbah gotovo zopet svoj glas povzdignili ter v slučaju takih odgovorov, kakor je bil prvi, tudi svoje daljno postopanje vravnali. —a.

Pogled v Francijo.

(Konec.)

Ker so bili republikanci l. 1871 navzlic napotom starega Thiersa v manjšini, pobijali so konstitucijsko oblast zbornice. Gambetta je večkrat izjavil v imenu svojih somišljenikov, da celó ljudovlade ne pripoznajo, ako jo vpelje ista zbornica. Ko pa se je (1875) vendar-le zgodilo, republikanci niso zamudili nobene prilike, da se okoristijo z novo državno obliko v osebne namene. O tem nas prepriča 2700 milijonov izvanrednih stroškov in povišanje davka za 377 milijonov, ktere so izdali od 1877 do 1883. Mac-Mahonovo ministerstvo je odstopilo l. 1877, in od tedaj gospodujejo republikanci kakor Vandali. O tem nam priča zopet Germain: Izdajajo se milijarde za železnice, šole itd., da lové svoje volilce, vtrjujejo svojo vladu ter molzejo deželo. Ljubezen do domovine, skrb za občni blagor, to vse jim je deveta briga. Zato pusté Ferry-ju proste roke, da vlada bolj samooblastno, kakor vsemogočni Bismark v

LISTEK.

Pisma iz tujine.

II.

Danes vzamem peró v svojo desno rokó, da Vam pišem svoje drugo pismo iz tujine. Najprvo Vas lepo pozdravljam in Vam naznanjam, da se mi dobro godí. Ali „povsod dobro, doma pa najbolje“. Da, da, „ljubo domá, kdor ga ima“. Zemlja, kjer sedaj bivam, ni me rodila, ljubim jo, a vendar, ne morem jo ljubiti, kakor ljubim svojo domovino, ono zemljo, kjer glasi se mili slovenski jezik. Lepi so kraji ob Donavi od Dunaja pa do Pasave in dalje, ali sedaj niso več v posesti Slovencev, kakor so bili nekdanj, na kar spominjajo še po celi progí krajevna imena. Pa kaj se hoče, sedanjih razmer ne bomo več spremenili; zatoraj ne zavidajmo Nemcem posesti teh krajev, samo glejmo, da ostane to, kar je sedaj naše, naše tudi v prihodnje. Narodnih preselejevanj v razmerah ob konci starega veka nam ni

pričakovati; kajti zemlja v Evropi je že posedena, razdeljena, obdelana, oplojena, po nekod tudi že izmolžena. Narodi evropski so domosedni narodi, ker jih preraja mati zemlja, vsako družino leto za letom isti kos zemlje, zato rodna zemlja; družino od kolena do kolena pokriva ista zemlja, očetov in materni dom, zato očetjstva, očetstvo, domovina. Dokler so bili naši predniki kočarji in loveci, niso imeli takih pojmov o materi zemlji, kakor jih imamo mi, niti niso mogli imeti iste ljubavi do domovine, kakor jo nahajamo v svojih prsah, kajti bila so to brezdomovinska ljudstva, ki so ljubila svoje čede, ktere so jih prerajale in gozde in vode, kjer so od lova divjačine živeli. Ostanimo pri domosednih narodih ter govorimo o svoji domovini. Domovina nasprotna je tujini in ker se vsaka reč najlože oceni primerjaje se s svojim nasprotjem, zato naj mi bo dovoljeno v svojih pismih iz tujine najprvo govoriti o domovini, ker sem si njenega nasprotstva popolno svest.

Večkrat sem se že vprašal, zakaj pa sem tukaj v tujini? Zakaj pa ne grém raje domú? In če mi

ni moč iti domu, ali naj si tukaj stavim svoj drugi dom? Kako sem prišel jaz na tuje in kako je prišel marsikdo drugi, o tem hočem raje pozneje govoriti v posebnem odstavku, zato naj sedaj v prvo odgovorjam na drugo gornje vprašanje. Ali naj si tukaj stavim svoj drugi dom? Ne, to bi bilo nevhvalno. Drugi dom? Drugi? Ali je v obče to mogoče? Po mojih mislih ne. Vsak človek ima na zemlji samo jeden dom, drugi mu bo v nebesih, kakor smo gledé nebes tu na zemlji samo popotniki, tako sem popotnik v tujini gledé svoje domovine. Domovina so vam toraj nebesa na zemlji. Kdo si še ni naslikal nebes v svoji domišljiji? Domišljija slika prizor za prizorom domovino popotniku. Naj ti bojo kraji še tako mikavni, okolica še tako lepa, ali kraji tuji, okolica ne domača, ostajajo vendar le ozadje podobe, ktero imaš iz mladih let pred očmi. Mladost, mlada leta! Vi se strinjate z domovino, kakor strinja prostor s časom ali večnost z nebesami. Sedaj že nekoliko umevam, zakaj mi je domovina toliko mila in ljuba, da ni moč staviti si druge. V prvo ni moč izbrisati iz spomina onega sredotočja, kjer se stri-

Nemčiji. Tu dovoljuje potrebni denar državni zbor; v Franciji te navade več ne poznajo. Francoski finančni minister zajema lahko iz hranilnic, sirotinskih (pupilarnih) zakladov itd., z edinim podpisom dobi stotine milijonov. „Ljudovlada je vlada, kjer smejo vsi republikanci prazniti državne blagajnice“, rekel je nedavno nek nezadovoljnej in imel je prav.

Zbornici ste zborovali v pretečenem letu dobrih devet mesecev; toda edina nova postava večega pomena je ločitev zakona, niti državni proračun se ni določil. Še le 30. decembra se je vladi dovolilo 1033 milijonov za prve tri mesece 1885. Da bi se pa sklepi letnih računov zbornici predlagali, to je prišlo že iz navade. Ferry-ju se je tudi posrečilo pregovoriti zbornico, da je razveljavila postavo od 22. avg. 1876, po kateri so se morale oskrbovati zaloge za vojsko ločene od onih, ki so namenjene armadi v mirnem času. Znano je namreč, da je Francija po zadnji prusko-francoski vojski nagromadila orožja in streliva v svojih orožnicah v vrednosti dveh milijard, ki pa je namenjeno le za vojsko proti sosedu. Toda po novi postavi (30. dec. 1884) sme Ferry obile zaloge vporabljevati za prekmorska podjetja; ne da bi moral vprašati zbornico. In vendar so ravno ti republikanci pred leti toliko napadali Napoleona III., ker je za mehikansko vojsko izpraznil vojaške shrambe.

Pazen čitatelj političnih pregledov se gotovo spomina, kolikokrat je zbornica vsled nevednosti in naglosti dala ministerstvu nezaupnico. Toda Ferry je moral ostati, in večina je hitro popravila svojo napako z nasprotnim glasovanjem. Tako propada parlamentarizem in raste moč vlade. Ker pa je Grevy politična ničla, gospoduje prvi minister, ako ima potrebno odločnost kakor ravno Ferry. Kot vzgled nam služi lanski kongres.

Leta 1875 se je bila izdelala po predlogu Wallonovem ustava konservativnega značaja, kakor je bila tudi tedanja zbornica. Po tej ustavi bi bil lahko shajal vsak spreten kralj namesto predsednika. Predsednik ima namreč pravico, razpustiti zbornico, ako dovoli senat. Po sestavi pa je bil senat bolj konservativen in zmeren kakor zbornica. Vrh tega je imel predsednik pravico izreči svoj „veto“. Čuditi se moramo, da so tačas republikanci pritrdili takemu predlogu. Toda 330 od 557 l. 1881 voljenih poslancev je postavilo v svoj program revizijo (pregled) ustave. Gambetta prevzame (koncem 1881) ministerstvo in poskusi z revizijo. Poslanci pa se zopet premisljujejo, ker nevarna se jim je zdela volitev po imeniku (Listenwahl), in padlo je „veliko ministerstvo.“

Sedaj, pod Ferry-jem so vedno zahtevali revizijo intransigenti ali radikaleci, toraj Ferry-ju ni bilo ravno treba z revizijo na dan. Toda Ferry se je hotel vtrditi proti vsakemu napadu ter tla spodmakniti radikalcem — in sešel se je kongres v avgustu lanskega leta. Povedali smo že na tem mestu pred meseci, kako burne so bile seje od 4. do 13. avg. Besneje so ropotali intransigenti kakor Starčevičevci v sosednem Zagrebu. In kaj se je sklenilo in popravilo na prejšnji ustavi? Popravilo nič, pač pa skazilo marsikaj. Ako se sedaj razpusti zbornica, razpisati se morajo nove volitve v dveh mesecih in ne v treh, kakor preje. To pa zato, da imajo posamezni poslanci manj časa za agitacije. Členi 1—7

njajo vsi žarki in vsa svetloba; res ne — niti izbrsati niti pokriti — v drugo pak me tarejo stareja leta, kajti prvo polovico sem že odrezal in druga polovica me opominja na pepelnice besede: „Pulvis es et in pulverem reverteris.“

Naj se toraj povrnem na tla, na katerih mi je tekla moja zibelka in tam naj grem še le pod zemljo.

Doslej sem govoril večinoma samo o sliki, v kateri se mi prestavlja domovina na tujem. To sliko gledam z očesi. Kaj pa uho? Kaj pa glas? Kaj govor? Kaj pesen? Ali slavec, vračajoč se na spomlad iz tujine v svoj raj samo veselo poskakuje od vejice do vejice, ter pregleduje, če je vse pri starem? Ali ne zapoje tudi pesni in ali ni ta prva pesen hvala domovini? O presladki glasi maternega mi jezika, o nebeške skladbe! Domača beseda, pristen govor, nežna govornica, krepek izrek, očin golč, materni jezik kam vas naj primerjam? Fantovska pesen, moški zbor, dekliško žvrgoljenje: vsi vi slovenski glasi, vi polnite domovino, ktera bi bila brez vas prazna, vi ste ji živa meja, ki tujcu pravi: stoj! Ta kos zemlje, kterege imenujemo slovenskega, obrodil nam je slovenski jezik, ta kos je naš. Do sedaj, lahko se pohvalimo, zvesto smo ga gojili.

prejšnje ustave o sestavi senata so se izpustili. Črtal se je tudi člen, ki govori o božji službi pred parlamentarnim zasedanjem; in na predlog intransigentov vrnil se je člen, ki potomcem v Franciji vladujočih kraljev ne dopušča, da bi bili predsedniki ljudovlade. Glavnega pa, kar je Ferry nameraval, vendar ni dosegel. Po vladnem, bolj prav Ferry-jevem predlogu bi zgubil senat vso pravico do budgeta. Kakor znano, sklepati morata senat in zbornica o vsakem predlogu, ki namerava spremembo ustave, preden se predloži kongresu. Senat, kar je naravno, upr se je odločno onemu predlogu in zbornica je isto storila, akoravno je bila dva dni prej Ferry-ju pritrdila. In kar smeši vse parlamentarno delovanje je to, da je Ferry tirjal v senatu en dan odloga in se prepriča, kaj poreče zbornica.

Sploh bi imel oni predlog malo praktičnih posledic, akoravno bi bil prodrl, ker se v resnici že sedaj malo ozira na senat.

Kakor propada parlamentarizem in poštenost vplivnih oseb, tako gine tudi npravnost in javna varnost. Vezi države in družine razpadajo, strah pred kaznijo se manjša, ker republikanske sodnije nimajo pravega prepričanja o božjih in naravnih postavah. Grevy je povsod le slamnat mož, le kedar je treba pomilostiti zločinca, takrat je hitro pripravljen. Vsled tega se množé od dne do dne umori in poboji, bodisi iz sovraštva ali političnih nagibov. Da, streljajo se celó, da se njihova imena čitajo po listih. Postavni red teptá se z nogmi, porotniki in sodniki kaznujejo pregrehe z — oproščanjem! Znana je pravda, ki se je vršila 9. jan. v Parizu. Stala je pred sodniki Jeanette Clovis Hugues, ki je premišljeno in zlobno umorila svojega navideznega sovražnika. Bila je oproščena, in navzoče občinstvo iz višjih krogov je odobravalostudni zločin. Ta razsodba razjasni zadostno npravnost sedanjega Pariza. In ko bi bil to edini slučaj! Vsi listi so se pečali s to zadevo in vsi obsodili onečastenje postave. Tako je pisal Pariški „National“ 9. jan.: „Radikalna vzgoja in razširjevanje naprednjaških nauk rodita svoj sad. Socijalno življenje grozovito propada, glave so zmedene, spačena sta pojma o pravici in krivici. Javne oblasti so v neredu in brez orožja; blato in kri tečeta brez jezov in se razlivata čez poštena imena in čast javnega življenja, ne da bi sodnije zajezovale to povodenj, ne da bi se javno mnenje s srdom ustavilo tem podlostim. Strašno norčevanje, ki ga imamo! Umori so slavni; ljudje proslavljajo morilce. Za morilce ni je nevarnosti. Imamo predsednika; njegov posel je, da pomilostuje morilce. Godé se zločini tako rekoč le za kratek čas. Zagovarjajo se le krvoločniki, trinogi, grozovitneži. Nekaj ur krvoločnih dejanj pridobé človeku več „slave“ in „imena“ v družbi, nego dvajset let pridnega, vstrajnega dela.“

„Vsako leto pada duševno in npravno stališče za eno stopinjo nižje; kako se hlinijo, ki se trgajo za javne službe! Kolikor globokeje se valjaš v blatu, toliko višje se povzdigneš, in kolikor bolj znaš klečeplaziti, toliko večjo pravico imaš do najvišjih služeb. Poprašajte skrivaj ktereakoli senatorja, poslanca, ministra ali politika, pripoznal bo, da popolna prostost spridenega časopisja in odra, kjer se javno uči zločin, da neverjetna zanemarjenost pra-

Gojimo ga še dalje. Posebno na tujem ne pozabljati ga!

Ker na tujem ni mogoče žive domače bosedo poslušati, treba si je naročiti knjig in časnikov iz domovine. Vsak človek ima okoli sebe krog, v katerem se izvajajo samo njegove osebne zadeve. Ta krog naj bode vsakemu popolnoma naroden in sicer širok naroden krog. Stanovanje, namenjeno ti na tujem, ima te spominjati vsak trenutek na milo domovino. Toraj pač ne gré tam pogrežati zemljevidá slovenskih dežel, na mizi treba, da so slovenske novine, v omari slovenske knjige. Po stenah viseč naj te razveseljujejo prizori naravnih lepot iz naših krajev, naj te pozdravljajo glave naših zasluženih mož iz okvirjev. Tako si lahko stvariš tudi na tujem svoj „slovenski dom“; v tem naj vladajo iste šege in navade, kakor sploh doma. Tako ostaneš to, kar si se rodil — Slovenec, slovenski domoljub, naj imaš še toliko in tako daleč po svetu hoditi ter se še tako in toliko s tujimi zadevami vkvarjati.

(Konec prih.)

vosodje rušijo in spodkopujejo družbo. Vprašajte istega moža javno, molčal bo, ker se ne upa prodreti splošnih predsodkov. Zapustili bi ga besni prijatelji, edini, s kterimi se sedaj računa. Ako ga silite, tiho vam odgovori: naše razmere so v resnici strašne; toda ako se jim uprem, po meni je. Rajše ostanem, kar sem, nekaj dni še na svetu.“

Ljudovlada gospodari na cesti, to je resnica. Najprvo strast, potem postava. Samokres, ta odloči. Pa saj ni čudno, ako izganjajo Boga iz šole, iz družbe, da, celó iz cerkve. Slednjič imajo oni prav, ki trdijo: „Še hujše mora priti, da bode zopet boljše.“

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. marca.

Notranje dežele.

Izvrstno spričevalo daje „Politik“ izbornemu govorniku *Patru Greuterju* gledé njegovega poslednjega govora v državnem zboru, s kterim je naučnemu ministru očital vmemarnost, da bode požidil naše velike šole. Ko je P. Greuter govoril, zbralo se je okoli njega mnogo poslušalcev, ki so izvrstnega tirolskega poslance pazljivo poslušali. Govoril je, kakor vedno, duhovito in je brez milosti razkrival razmere, ktere so v resnici zboljšanja potrebne. Če tudi njegovi govori na marsikakem mestu kažejo posebno versko stališče, se je vendar Greuter z veliko gorečnostjo za program samoupravne stranke poganjal. Pod to zastavo, sklepa „Politik“, se bomo vedno našli s skušenim boriteljem za pravico in resnico. Greuter je omenjal žalostnih razmer na Dunajskem vseučilišči, češ, tako daleč smo že prišli, da se je moral pred cesarjevim obiskom rektor z dijaki pogajati, pod kakimi pogoji da bodo mirovali vsaj v navzočnosti presvitlega cesarja. — Po slovesnosti otvorjenja velike šole je rektor zopet dijake k sebi poklical, da se jim je zahvalil za dostojno obnašanje. Rektor morda ni mogel drugače delati, če je hotel, da se slavnost ni vstavila, ali pa, da se niso zgodile reči, ki bi bile za vso Avstrijo silno sramotne. Pozneje so se res vajeti bolj napeli in pet dijakom je bil potni list podpisan. Ker sta bila pa med njimi dva žida, je bila zopet vsa „aliance israelite“ kviško. Kako je to, da je med 159 profesorji na univerzi 64 židov? Ako bo to v tem razmerji še dalje trajalo, bodo židje kmalo druge učenjake spodrinili in iz Dunajske univerze dobili bomo orientavno akademijo. Tukaj se mora tem več kaj zgoditi, ker so se velike šole iz katoliških ustanovnih denarjev napravile. Če se bo v tem smislu pri oddajanju služeb še dalje postopalo, bodo židje vedno bolj neznosni postajali. Način plačevanja kolegijskega denarja naj se popolnoma predrugači, kajti sedaj si profesorji dijake tako rekoč iz rok puljijo. Tiste denarje naj pobira država sama in naj jih ona med profesorje poleg redne plače deli. Disciplina naj se poojstri. Naučni minister je sicer učiteljem šibo iz rok potegnul, zato jo je pa velikošolcem v roko dal. Če si dva rokodelska pomočnika v lase skočita, je takoj orožnik za njima, če si pa velikošolci z jeklenimi klinami obraze razpraskajo, smatra se to za olikanost! Preveč se pije in potepa in premalo uči. Počitnic je preveč, nekteri profesorji nikdar svojih učencev ne vidijo. Dijak in profesor se navadno za vse življenje le en sam trenutek vidita. Na Tirolskem hočemo si postaviti katoliške šole na podlagi samoupravne prostosti; podpirali nas bodo vsi katoliki, konservativci in celó Mladočehi ne bodo izostali. Kajti v mojem pravu gospodje svoje pravice zagovarjajo, in njihove pravice jaz v svojem pravu zagovarjam. Ako duh Avstrije na ta „železni obroč“ vdari, slišali bote, da ni še počen, da ima še jasen, čist in krepak glas, ki nas spominja bodoče politične spomladi!

Starčevičeva „Sloboda“ si vse prizadeva, kar koli je mogoče, da bi Hrvate odvrnila, naj bi se ne vdeležili *slavnosti sv. Metoda* na Velehradu. Celó Ruse vtika vmes, češ, da se bodo s tem Rusi razžaljane čutili, ker se menda ne bodo vdeležili slavnosti na Velehradu, ali pa k večem po deputaciji. „Sloboda“ zavrača hrvaški „Katolički List“ naštevajoč dobrote, ktere so ravno Hrvatje od svetih bratov dobili in dokazuje, da ni Metodova krivda, če se je po katoliškem slovanskem svetu po zapadu slovenski jezik iz liturgije zgubil, kterege bi sedaj zopet radi vpeljali. Če se Hrvatje ne bodo slavnosti vdeležili, to pač vpeljave slovanščine v cerkvene obrede nikakor ne bode pospeševalo. Sicer pa pri službi božji jezik ni prva in pglavitna reč! pač pak vera in njene naprave, ki so se na podlagi tistega pri Slovanih blagodejno razvijati jele. Če se Rusi slavnosti ne vdeležijo, kaj bilo bi čudnega? Oni so žalibog trmoglavni razkolniki ter se držé zmot, kterih Ciril in Metod nista oznanovale.

Vjetniki so se jeli kujati v Brnu na Moravskem. Kakor povsod, tako jih tudi ondi z delom kratkočasijo. Posebno troje vrst rokodelstva jo v najlepšem cvetju med jетniki in sicer „čevljarstvo, mizarstvo in tkalstvo“. Razdeljeni so

po rokodelstvu na tri velike dvorane. Plače so do sedaj od zaslužka dobivali po 48%, 52 odstotkov si je pa državna oblast za svoje stroške, za hrano in režijo sploh zaračunila. Ker pa to ni zadostovalo, so minuli teden pri c. kr. državnem pravdnistvu v Brnu sklenili, da se bode kaznjencem od zaslužka še 10% na državno korist odtegnilo in se jim bo zanj naprej le po 38% izplačevalo. Ta sklep nabil se je v prepisih po dotičnih dvoranah, da ga je vsak lahko bral. To je bil pa ogenj v strehi pri sitih in dobrorejenih jetnikih. Vsi kar od kraja vstavili so delo in niti eden več zanj ni prijel, ter pravijo, da tako dolgo ne bodo delali, dokler se jim stara plača ne povrne. Da se jim želja ne bo spolnila, pač ni treba dvomiti in da jih bodo znali k delu prisiliti o tem ni dvombe.

Vnanje države.

Po *Albaniji* vprli so se zopet nekteri rodovi turški oblasti in je tu pa tam tudi že kri tekla, kar za one kraje ni sicer nič novega; kajti Albanci ves čas svojega življenja v večnem boji preživé. Boj jim je tako rekoč prirojen, brez kterega živeti ne morejo. Če se ne pulijo s *Ornogorci*, ob kateri priliki se okoli *Podgorice* in *Skadarskega jezera* nekoliko krvi preljuje, pustošijo pa domá ali po sosednji *Macedoniji* in *Srbiji*, kjer jim za kak umor več ali manj še mari ni. Obojega tega že siti, upró se pa redno na vsako drugo leto turškim oblastnijam, ktere jim većinoma niso kos in se morajo navadno z njimi pogajati za mir. Tudi sedaj je nekaj takega. Teklo je nekaj krvi in sultanova veljava se je upornim albanskim roparjem zopet v glavo vtepla. Za koliko časa, se ne vé, za dolgo gotovo ne.

Turčija jela se je z dogradbo svojih železnic po *Balkanu* podvzitati. Povabila je srbsko in bulgarsko vlado na konferenco, kamor naj pošljete svoje zastopnike na razgovor, gledé posamičnih podrobnost pri sklepih. Dogovorili se bodo gledé mejnih kolodvorov, ali naj se napravijo skupno ali naj ima vsaka država svojo; dalje se bodo zmenili zaradi službovanja pri pobiranju carine, pri opravi pošte in brzjava ter prometa pri poštinih vlakih. Turški minister javnih del, ima v tem smislu izdelan načrt pri sebi.

Angleški prestolonaslednik *princ Velški* podal se bo na letošnjo spomlad na *Irsko*. Vsled njegovega prihoda se bo visoka stena razpora, ki se sedaj med prijateljji angleške vlade in med zatiranimi *Irci* neprestopna dviguje, še zdatno povišala. Po nekterih krajih *Irske* sestavljajo se že mestni odseki, ki bodo za sijajno slavnost skrbeli, po deželi pa tlačeno ljudstvo vpije, da se slavnosti ne more vdeležiti, sploh da ne čuti nikake ljubezni do vladarske hiše v sebi tako dolgo, dokler se mu ne povrne pravice, ktere se mu kot narodu spodobijo. Zato so tudi sklenili brez posebne vdeležbe pri sprejemu princu Velškemu resolucijo predložiti, da irski narod poprej ne more srečen in zadovoljen biti, dokler se mu ne povrne pravice njegove. Vsled nekega nasveta so pa sklenili predložitev te resolucije za dve leti še opustiti. Če je sicer to resnica; čudno bi bilo vsekako, da bi tako priliko zamudili.

Knez *Kantakuzen* je *Vilnanskemu kanoniku Harazimoviczu*, v *Velsk* prognavši ga, zažugal, da, če je tudi on kakega namestnika namesto sebe za škofijskega oskrbnika postavil, bode *Harazimovicz* pregnan v *Koly* (mesto v severni pokrajini *Arhangelski*). Tudi *Vilnanski* kapitelj si sam ne sme oskrbnika voliti, temveč bo oskrbnništvo škofije vlada sama prevzela, če tudi le za kratek čas, kajti *Vilnanska škofija* se bo razdrila na povelje ruske vlade.

Lord Wolseley pohvalil je v dnevnem povelji svoje vojake zaradi njihove požrtovalnosti in spretnosti tako-le: „Kraljica, ktera z največjo pazljivostjo sledi delovanju svojih vojakov in mornarjev, mi je naročila, da naj vam izrazim njeno občudovanje Vaše požrtovalnosti in Vašega poguma. Ponosen sem silno na to, da sem zapovednik takim možem in ni je za-me večje časti, kakor z Vami na čelu, če bo božja volja, še to leto v *Chartum* prodreti. Vaši plemeniti naporji gledé rešitve generala *Gordona* bili so brezvspešni, toda temu niste vi krivi. Prenašali ste vojne težave po suhem, na vodi in v puščavi brez godrnjanja; v boji ste se vedno zmagoslavno odlikovali; vse kar je možem le mogoče storiti za rešitev svojega tovariša, storili ste vi, toda *Chartum* padel je po izdaji dva dni poprej, preden smo ga bili doseči zamogli. Sedaj smo, žal da, navezani na čas, v kterem ne bomo skoraj nič storiti zamogli. Ta armada se sicer ni sestavila, da bi oblegala *Chartum* in se moram sedaj zadovoljiti s pripravami za prodiranje na jesen. Prepričan sem, da bote poletno vročino z ravno tistim pogumom prenašali, s kterim ste vse dosedanje težave zmogli. Boljšega vam res ne vem želeti in v bodočnosti ne morem nič drugega od Vas zahtevati, kakor da z isto natančnostjo in ljubeznijo spolnujete svoje dolžnosti, s ktero ste se do sedaj odlikovali.“ — Razdeljena bode pa angleška vojska po *Sudanu* v bodočem poletju tako-le: Glavni tabor bo v *Dongoli*, jedro armade ostane pa okoli *Kortija*. Mudirjeve čete vtaborile se bodo z dvema topoma in s „črno stražo“, ki je oddelek 19. huzarskega polka v *Mervavi*. Dve jako gibčni koloni se bodele sestavili, ki bodele vsak trenutek pripravljene, če bo kje vdariti

treba, kar izvestno ne bo izostalo, kajti *Mahdi* bo vroče poletje porabil, da bi Angleže popolnoma vničil. Prva od teh gibčnih kolon vtaborila se bode s tremi batalijoni pešcev, oddelkom huzarjev in 4 topovi pri *Debehu*. Zapovednik ji bo general *Dormers*. Druga bo pod zapovedništvom generala *Brackenburyja* med *Debehom* in *Handakom* čakala *Mahdija*. Velika kamelna kolona čakala bo pa nasproti *Haunekovim* kataraktom (slapovom.) Za vojake bodo postavili kočje iz trstja in ilovice, ker bi poleti pod šotori vročine živ človek prenašati ne mogel. O *Wolseleyu* se sploh govori, da se bo na Angleško povrnil, ker mu oči hudo pešajo. Na enem očesu je vsled neke rane že zdavnej slep, sedaj ga je pa še drugo boleti jelo in se *Wolseley* boji, da bi popolnoma ne oslepel.

Iz *afganskega vprašanja* ne bo nič posebnega; že je stopilo v tisti položaj, v kterem se v politiki vsaka reč in sama od sebe poneha. Časniki so namreč vrgibati jeli, kaj da bo in danes ravno narobe pišejo, kar so včeraj za trdno resnico prodajali. Prej je nekaj dni grozno ropotalo in gromelo; včeraj se je že čulo, da so se Angleži in Rusi kar čez noč premislili in ne bo vojske; danes pa se že zopet bere, da so Angleži ojtrejše proti Rusom pisati jeli, kakor kedaj poprej in pravijo, da vojska med obema narodnostima ni nemogoča. Strup bi smeli brez škode izpiti, da se bo to vprašanje do velike noči po časnikih zvijalo kakor morska kača: danes da, jutri da ne; danes že nabijajo topove, jutri pa bratovščino pijó pod *Heratskim* ozidjem.

Izvirni dopisi.

Iz *Kranja*, 12. marca. Malokdaj se kdo oglasi iz metropole *gorenjske* v vaših predalih, ali ne mislite, da so se že spolnile besede častitega dopisnika s proroškim duhom navdanega: „Jutri bo skala pokala in nas polovico *Sava*, polovico pa *Kokra* v svoje hladne valove zajela.“ Da bi nas ne zadela ta šiba božja! Vsaj je še nekaj poštenih v mestu, če tudi jih je dosti, posebno med mlajšimi, kateri le preradi prezirajo cerkvene in državne postave. Za prve se po največ ne briga oni mladi svet, kateri si rajše pripravlja pot v pogubo svojo in svoje duše po oglašenih plesalnicah in društvih, ktera pa ne prištevamo narodnim, kjer se učé le novih razvad in, kakor sem opazil na večer *Vodnikov*, tudi ne vzglednega vedenja. Ali bi ne bilo bolj umestno, da bi vsaj med tednom napravili veselico in ne na *Gospodov dan* ali še celó v praznik? *Marsikdo* vdeležencev teh veselice bi bil potem lahko pri sveti maši in ne ves zmeden med službo božjo pijančeval ali spal. Tudi iz družega vroka bi svetoval to storiti, ker se navadno dogodi, da se mladi ljudje, po večjem ta dan prosti, do večera že precej omamijo s pijačo, in kak ti je nasledek, če pride človek v tak položaj; da bi se odgojeval v društvu, lahko umeješ. Bi li ne kazalo bolj gojiti pošteno petje bodisi umetno ali narodno, razveseliti nas z umestnimi deklamacijami, predavanji itd. Mnogo več bi koristilo tako delovanje društvu in posameznim udom, kakor ples — edini ples. Čemu napravljati veselice le za mladi svet, starejim udom nič? Kjer udje nimajo po večjem zabave v društvu, tam bo sčasoma propalo. Pustite pri vsaki veselici vrata na stečaj odprta, tako se udov ne bode manjkalo, pa bode tudi kaj koristilo.

Toliko znabiti ne bo neumestno zdaj opomniti, ker je še post, vgoden čas za premišljevanje, vendar pa je tudi že po sredpostni sredi, kedar bo toraj spet treba misliti na zabavo za povelikonočni čas. Naj bila bi pač vselej taka, da lahko vsim koristi, kateri so dobre in poštene volje, nikomur pa v škodo ali priliko za greh in razujzdanost.

Domače novice.

(Preč. g. dr. *Janez Kulavica*) je sedaj v istini imenovan za kanonika na mesto ranjkega gosp. Fr. *Kramarja* in bode tudi vodja v duhovskem semenišču. Kakor se čuje, dojde prihodnji teden k vmetovanju ter se po beli nedelji preseli v *Ljubljano*. Škofiji naši je čestitati, da si pridobi tako izvrstno duhovsko moč, in pečastitemu gospodu kličemo iz srca: Dobro došel!

(Popularno-znanstvena predavanja) na korist „Narodni šoli“, društva v podporo slovenskemu ljudskemu šolstvu. I. 19. dne marca 1885. Dr. vit. *Bleiweis-Trsteniški*: „Kaj se imenuje bolezen uma?“ — II. 22. dne marca 1885. Profesor *Andr. Senekovič*: „O električni razsvitljavi“ (z različnimi poskusi).

— III. 25. dne marca 1885. Dr. *Janko Babnik*: „O slovanski ženi.“ — I. in III. predavanje se bode vršilo v čitalnični dvorani, II. v fizikalni dvorani c. kr. višje realke, 2. nadstropje na desno. Začetek vselej točno ob 11. uri dopoldne. — Vstopnina: Za jedno osobo vsa 3 predavanja 1 gld. — Za jedno osobo 1 predavanje 50 kr. — Za rodbino štirih oseb 2 gld. — Za dijake vsa 3 predavanja 60 kr. — Vstopnice se dobivajo v čitalnični trafiki, v špitalskih ulicah v trafiki, in na dan predavanja pred vstopom.

(Mesto šolskega sluge) na *Novomeški gimnaziji* je razpisano. Služba nese 300 gold. letne plače, postavno službeno doklado in prosto stanovanje. Prosilci vložé naj svoje prošnje do 20. aprila 1885 na c. kr. ravnateljstvo višje gimnazije *Novomeške*. Vojaki, ki bi za to službo prosili, morajo imeti postavni certifikat. Sploh pa mora vsak prosilec dokazati, da je nemščine v pismu in govoru popolnoma zmožen. Slovenščine ni treba. — Kolikor je nam znano, je *Novomeška gimnazija* gledé narodnosti obiskavajočih jo učencev popolnoma slovenska gimnazija, na kateri je do sedaj tudi šolski sluga slovensčine zmožen bil. Pri novem slugi tega ne bo potreba, ker se edino le nemščina zahteva in ga bo vodja *Fischer* menda za adjutanta imel ali kali, ker le znanje nemščine v pisavi in besedi od njega zahteva. Človek bi si skoraj mislil, da ima *Fischer* morda že kje kakega trdega Nemca pripravljene za to službo, sicer si pač ne moremo razjasniti, zakaj da se od dotičnih edino le znanje nemščine zahteva. Ali je pa morda ta ukrep že korak dalje, že posledica ministra *Conradovega* postopanja nasproti slovenskemu učnemu jeziku?

(Po gorkih dnevih), ki so tudi *Ljubljansko okolično ledenega snega* popolnoma očistili, da ga je le še za kakim zidom v senci za radovednost najti, nastopil je zopet nek neprijeten, pa zdrav mraz, ki nas, če tudi brez silnega piša — na *kraško burjo* spominja. Če je pa vremenski pregovor resničen, da pred sv. *Jurjem* snegu grmi, ga bomo pa letos še imeli, kajti ravno danes teden zvečer okoli 7. ure je bliskalo se in gromelo nad *Ljubljano*, kakor o poletnem času.

(Predsednik *jugoslovanske akademije*) preč. g. dr. *Fr. Rački* nameraval je sklicati, kakor „*Vaterland*“ poroča, v *Zagreb* v posebno posvetovanje pisatelje slovenske, a da je ta shod prepovedal ban *Hrvatski*. Kaj more pač temu biti vzrok?

(Za dvornega svetnika) imenovan je finančni nadsvetnik pri *Tržaški* c. kr. finančni prokuraturi, dr. *Anton Verdin* v znak priznanja njegovega izbornega službovanja.

(Zgoréla je) triletna deklica *Lopanova* v *Rojanu*. Stariši so odšli v nedeljo zjutraj po svojem opravku v mesto in so dvoje otrok, desetletnega sina in pa triletno deklico, poslednjo prvemu v varstvo izročivši, doma pustili. Deček je komaj videl, da sta se oče in mati za prvim voglom skrila, jo že k svojim tovarišem na igrališče vbere, deklica si je pa pri ognjišču igrati jela, kjer je bilo zakurjeno. Po neopredvidnosti prišla je z ognjem v dotiko in h kratki se ji je vsa obleka vnela. Ubogo dete teče venkaj, obleka ji je pa vsled tega še hujše gorela. Ko so ji ljudje na pomoč prihiteli, je bila že vsa opečena in je kmalo na to umrla.

(Sleparija in neumnost.) *Anton S.*, kmet v *Tržaški* okolici, rojen v *Montoni* v *Istri* je predzadnje nedeljo pil v gostilni *Gergola Miha* pri *Sveti Mariji Magdaleni* zgornji. Kadar je bil čas plačila, rekel je krčmarju, da naj mu upa onih 40 soldov, ker nema drobiža. Krčmar pa mu je na to odgovoril, da naj mu dá debelo. — *Anton S.* na to potegne nek bankovec iz žepa in praša krčmarja, ako pozna petdesetake. Gostilničar vzame papir, ga le površno pogleda in spravi v listnik, pivcu pa odšteje 49 gl. 60 kr. dobrega denarja. — S tem jo pivce popiha. V ponedeljek krčmar prešteje svoj denar in si natančneje pogleda prejeti pedesetak. Ker pa je videl namesto številko 50, visoko številko 50.000 gld., pokazal je bankovec razumnjšemu prijatelju g. N., kateri nam je to stvar povedal, in ta razložil debelo gledajočemu krčmarju, da to ni bankovec, ampak loz loterije „*Kincsem*.“ — Prestrašeni krčmar je zdihoval potem več dni po svojih 49 gl. 60 kr., toliko bolj, ker omenjenega pivca ni poznal. Ali zadnje nedeljo je prišel prav isti slepar zopet pit v krčmo *Gergola*, kateri pa je poslal precej po policijo. Zdaj sedi slepar in bode imel časa dovolj, da študira „*Kincsem*“ loterijo. („*Edinost*“)

Razne reči.

— Nova zavornica, „Carpenter“-eva imenovana, vpeljala se bo menda po vsih državnih železnicah. 9. t. m. poskušali so jo pri brzovlaku na cesar Franc Jožefovi železnici med Gmündom in Prago in so se poskušne izvrstno obnesle. Ta zavornica ima memo vseh družih dosedanjih prednost, da vlak vsak potnik v svojem kupeji sedeč lahko vstavi, kedar mu nevarnost žuga. Napravljena je namreč v vozu nekaka vinta, katero je le zasukati treba in vlak že stoji. Če se bo ta zavornica po vseh vozeh napravila, bo to na vsak način pomenljivo že zaradi varnejšega potovanja po železnici gledé napadov hudobnih ljudi, kakor pa je to bilo dosedaj. Koliko se je že ravno v najnovejšem času roparskih napadov in umorov po železnicah zgodilo, ko hudodelcev še dandanes iščejo in jih prej ko ne tudi nikdar našli ne bodo. Hudodelni morilec je svojo žrtev, s katero se je sam v kupeji vozil, napadel, umoril in oropal, ter brez sledú zginil, ker se mu napadenec dostikrat niti braniti ni mogel. Kaj pomaga vpitje, če tudi še tako glasno, se pač lahko vé, pri tolikošnem vrišču, ki ga drdranje vóz dela. Če bo pa potnik v nevarnosti z eno samo roko takoj cel vlak vstaviti mogel, si bo pa že pomagal, kakorkoli, ker takrat bo vse osobje, potovalno in službeno, pozor imelo, toraj se hudodelstvo ne bo moglo tako lahko izvršiti in hudodelec ne tako lahko brez kazni odlašiti.

— Plavajoča cerkev. V „Naši Slogi“ bemo popis cerkve, ki bo služila na vodi. Anton Macedo Costa, škof Parski v Braziliji (Amerika) biva sedaj v Evropi, da si priredi plavajočo cerkev, ktera bo plavala po Amazonski reki. Ta cerkev na brodu ima biti dolga 130 čevljev, a široka 30 čevljev, in se bo imenovala „Christophorus“. Na gornjem delu broda ima po osnovi biti postavljena krasna cerkev z oltarjem, krstilnikom, prižnjico, spovednicami itd. Dolnji del imel bo stanovanje za škofa, svečenstvo in drugo pomožno osobje. Brazilijanska vlada odmenila je v to svrhu 100.000 gl. „Christophorus“ plaval bo po vseh predelih Amazonske reke, ter poiskal prebivalce, da jih podučuje v verskih resnicah in v gospodarskih strokah. Duhovniki, ki bodo v „Christophoru“ namešteni kot učitelji, se imajo kmalo naučiti jezik prebivalcev okolo reke Amazonske. Upati je, da bo mnogo duš po tem potu pridobljenih katoliški cerkvi; podvzetje bo pa tudi veliko koristilo strokam današnje znanosti.

— Šivanke. Rojstno leto prve šivanke je leto 1545, njena domovina je Angleška, njen oče je pa neki Indijan. Ko je on umrl, izumrla je tudi umetnost, kako se delajo šivanke. Ali ta iznajdba ni ostala na veke pokopana, 20 let pozneje začne neki Kristofor Irining ravno take šivanke delati, kakor so bile prejšnje, in od njega so se te umetnosti drugi naučili.

— Kjer ni Boga, tudi življenje nima vrednosti. To se kaže posedno na Francoskem, kjer so pregnali Boga iz vlade, iz šol, deloma tudi že iz družine in mu zadnjič že v cerkvah ne dajo miru. Kolikor bolj pa gine vera v Boga, toliko bolj se množe samomorji. L. 1830 je prišlo na 100 tisoč ljudi 5 samomorilcev; l. 1850 že 10, l. 1880 pa celó 15. L. 1881 si je z lastno roko vzelo življenje 6650 oseb in med njimi je 79 odstotkov možkih. Samomor pa ne divja samo med odraslimi, ampak tudi med mladino. Od leta 1876 do l. 1880 se je usmrtilo 198 dečkov in 46 deklic, ki še niso dosegle 15. leta. V resnici nadepolna mladina! In pri nas? Bližamo se z mogočnimi koraki ravno taki blaženi dóbi!

— Kaj je svet? Nekteri pravijo da je svet raj in nebesa, drugi pa trdijo, da je kraj nadlog in dolina solzá, neki računoslavec pa dokazuje s številkami, da je svet eno samo veliko — pokopališče. Izračunil je ta učenjak, da je živelo na celem svetu do tega časa nič manj kakor 46.627.843.275 milijonov ljudi ali na vsaki kvadratni milj 135 milijonov, ali na vsakem kvadratnem čevlji pet ljudi. Na prostoru, kteri se potrebuje za deset grobov je pokopanih 28 ljudi in ako bi hotli vse ljudi, ki so že živeli na zemlji sedaj zopet pokopati, bi morali cel svet 128krat prekopati. Ali ni potem takem zemlja res le eno samo veliko pokopališče?

— Morska globočina. Iztočno morje med Nemškim in Švedskim ni globokeje kakor 38 mtr.; adrijansko med Trstem in Benetkami pa ni globokeje od 40 mtr. Največa globočina morske ožine med Fracoskim in Angleškim ne znaša več kakor 85 mtr., ali na jugo-zapadu od Irskega je morje 850 mtr. globoko. Gibrealtarska ožina ima mesta, kjer je morje 282 mtr. globoko, le nekoliko dalje proti vzhodu znaša pa globočina že več kot 850 mtr. Morje ob španski obali je globoko 170 mtr., ob pobežji „Dobrega upanja“ v Afriki 4215 mtr., pri otoku sv. Helene pa 7600 mtr. Poprečna globočina atlanskega morja znaša 7000 mtr.

— Kam preide zlató? Dr. Fajer dokazuje, da se je v severni Ameriki samo za napolnjenje votlih zob potrošilo do pol milijona tolarjev. Ako pojde tako še dalje naprej, bo vse zlató, kar ga je v severnih državah v 300 letih v votlih zobeh. Nadalje je izračunil isti zdravnik, da se v zedinjenih državah 3 milijone votlih zob na leto napolnuje in

da ima poprečno med 8 osebami komaj eden zdrave in cele zobe.

Telegrami.

Dunaj, 13. marca. Železnični odsek rešil je včeraj ostale paragrafe predloga o severni železnici.

Dunaj, 13. marca. Proračun o naučnem ministerstvu je ves rešen. Pri ljudskih šolah sprejela se je resolucija za podporo ljudskega šolstva na Tirolskem. Pri razgovorih o tej resoluciji navajal je Promber razne pomislilike proti njej, ter jih je vtemeljeval s celo vrsto napadov na šolsko pravo, na politično oblast in na cesarskega namestnika na Moravskem.

Minister Conrad ga je zavračal rekoč: Trditev, da državni uradnik službovajoč na jako odličnem mestu nepostavno postopa in obdolženje, da je strankar, ni prav nič družega, kakor obdolžitev, da se je zakrivil nad temeljnimi postavami. Na temeljne postave je vsak prisegel, pred vsemi drugimi pa deželni načelnik. Njemu žaljenje temeljnih postav podtikati, se pravi obdolževati ga prelomljenja prisege. Minister se proti takemu sumničeni najojstreje zabranjuje in to tem več, ker se dotičnemu ni mogoče na take napade osobno zagovarjati. Visoke zbornice nevedno je neprisotnega tako obsojati.

V dopolnitev včeranje izjave minister povdarja, da on sam spozna, kako nevarna da je klika na univerzi za učenost in kako ovirajoča za delavnost posamičnih učiteljev. Takemu klikarstvu se bo minister povsod jako rad protivil, ter bo rad sprejel pritožbe na svoje rame, ktere je Greuter o vseučilišnih profesorjih izgovoril, ter jih trpkim in občutljivim očitanjem proti stavi, ktere ga Greuter sicer ni sam mislil, pač pak mu je povod dal v očigled vlade. Minister skonča rekoč: Odpustimo si nasprotno obe razžaljenji ter ločimo se v miru.

Rod, 13. marca. Cesarjevič Rudolf in Štefanija bavila sta se dva dni v Makri, kjer so jima napravili velikanske love. Danes sta prišla na Rod in bodeta tudi Lindo obiskala. Vreme je nad vse lepo in se cesarjeviča prav dobro počutita. V Pirej dospeta na 15. t. m. zjutraj.

Berolin, 13. marca. V državnem zboru so bile na dnevnem redu podpore parobrodstva. Linija Brindisi-Aleksandrija sprejela se je do Trsta podaljšana. Ravno tako se je sprejel predlog, da naj se novi parniki le na Nemškem izdelujejo. Bismark je hotel pregledati trgovinske knjige onih podjetnih društev, katerih parniki vživajo državno podporo, pa se mu ni dovolilo.

London, 13. marca. Vlada je prejela včeraj miroljubne zagotovila od ruske vlade.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. marca

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83	gl.	20	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83	„	55	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	107	„	90	„
Papirna renta, davka prosta	99	„	10	„
Akcije avstr.-ogerske banke	564	„	—	„
Kreditne akcije	300	„	40	„
London	124	„	40	„
Srebro	—	„	—	„
Ces. cekini	5	„	81	„
Francoski napoleond.	9	„	80 ¹ / ₂	„
Nemške marke	60	„	55	„

Od 12. marca.

Ogerska zlata renta 6%	—	gl.	—	kr.
„ „ papirna renta 5%	98	„	95	„
„ „ papirna renta 4%	93	„	90	„
Akcije anglo-avstr. banke	200	gl.	104	60
„ „ Landerbanke	—	„	103	75
„ „ avst.-oger. Lloyd v Trstu	—	„	563	—
„ „ državne železnice	—	„	306	—
„ „ Tramway-društva velj. 170 gl.	—	„	215	10
4% državne srečke iz l. 1854	250	gl.	129	25
4% „ „ „ 1860	500	„	139	80
Državne srečke iz l. 1864	100	„	171	50
„ „ „ 1864	50	„	171	50
Kreditne srečke	100	„	178	75
Ljubljanske srečke	20	„	23	—
Rudolfove srečke	10	„	19	—

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 40 kr., — domača 6 gl. 90 kr. — Rž 6 gl. 26 kr. — Ječmen 5 gl. 60 kr. — Ajda 5 gl. 45 kr. — Proso 6 gl. 27 kr. — Turšica 5 gl. 60 kr. — Oves 3 gl. 62 kr.

Tujci.

11. marca.

Pri **Maliči**: Entremont, Feldner, Gerich, Schweritz, Weiss, trgovci, z Dunaja. — J. Demetz, trgovec, iz Prage. — Gabriel Jelovšek, trgovec, z Vrhniko. — Urbančič, grajščak, iz Polh. Grada.

Pri **Stonu**: Dr. Krystufek, c. k. profesor, iz Kraljeva Grada. — A. Schnabel, trgovec, iz Dessendorfa. — Janez Demšar, strojar, iz Železnikov. — Anton Suša, trgovec, iz Senožeča.

Pri **Južnem kolodvoru**: F. Engels, trgovec, z Dunaja. Pri **Avstrijskem caru**: J. Globočnik, agent, iz Zagreba.

49 komadov za samo 7 gold. 70 kr.

Žlice, noži in vilice
iz
Britanije-srebra

s fabriškim pečatom.

Silno potrebno za vsako družino!

Čujte, pozor, in strmite!

Za deset let jamčim pismeno vsakemu, kdor si kupi pri meni namizje iz britanije-srebra, katero je poprej več nego 30 goldinarjev veljalo, da mu ostane belo, kakor pravo srebro. Namizje za obed in za desert je iz čistega, težkega in masivnega britanije-srebra, katero je skoraj tolišne vrednosti kakor pravo srebro, ter se sedaj skoraj zastoj le za pravo svojo ceno prodaja.

Garnitura obstoji iz sledečega:

- 6 namiznih nožev z izvrstno jekleno kline,
- 6 pravih anglo-brit. srebrnih vilic,
- 6 masivnih anglo-brit. srebrnih žlic,
- 12 anglo-brit. srebrnih žličic za kavo,
- 1 težka anglo-brit. srebrna zajemalka za juho,
- 1 masivna anglo-brit. srebrna posnemača za mleko,
- 3 masivne anglo-brit. srebrne žlice za desert,
- 3 prave anglo-brit. srebrne vilice za desert,
- 3 lepe masivne čajnice za jajca,
- 1 izvrstno skrinjico za poper ali sladkor, (14)
- 3 tase lepo cizelirane,
- 1 cedilce za čaj najbolj fino,
- 2 lepa svetilnika za salon,
- 1 prekrasna krušnica indiški in kitajski vdolbena.

49 reči, to je, 49 komadov, ki se lahko dobé proti predplači zneska ali pa po poštnem povzetju za 7 gl. 70 kr.

Svarilo! Le ono britanije-srebro je pravo, katero ima zgoraj naveden pečat vtisnjen.

Za dokaz da moja ponudba

ni sleparija

se obvežem tukaj javno, vsako blago, katero bi komu všeč ne bilo, brez ugovora nazaj vzeti. Vsak ga sme toraj brez zgube naročiti.

Kdor želi dobrega in solidnega blaga, obrne naj se hitro, dokler je še kaj zaloga, zaupljivo le na

Rabinovics,

Haupt-Depot der Anglo-Britan. Silberfabrik, Wien, II., Schiffamtsgasse 20.

Snažilni prah za navedeno namizje prodajam v škatljicah po 15 kr.

Zobozdravnik
Schweiger
z Dunaja

pri „Maliči“ II. nadstropje števil. 23 in 24
ordinira vsak dan od 9. do 1. ure in od
2. do 5. ure popoldne.

Čisto nov način
pripravljanja umetnih zob in zob za
sesanje brez prožil (perés),
po katerem jih vstavljam
po običaji dr. Henry-jevem iz Amerike.

Vse zobovje je za las pravemu podobno,
se prav izvrstno obdrži in je priprava nje-
gova edino le meni znana, kor sva več let
skupaj ljudem v tej stroki pomagala. (5)

Kava
od (6)

Lübbers & Wallisa v Hamburgu.

Kot posebnost ponudimo sedaj po jako znižani ceni
v poštnih zavitkih po 4¹/₂ kilo proti povzetju (franko)

sledede vrste kave:

Pravi arabski Mocca, močan	gl.	4.75
Java Menado, rujav, jako fin	„	4.70
Java Prelinger, rujav, močan	„	4.65
Goldjava, ff. po gl. 4.50 in	„	3.90
Plantagen Ceylon, višnjevkast, jako močan	„	4.50
Ceylon Perl, izdaten	„	4.60
Portorico, temno-višnjevkast, močan	„	4.50
Costarico, modro-zelenkast, prelep	„	4.05
Laguayra, višnjevkast, prav lep	„	3.95
Guatemala, zelenkast	„	3.75
Guatemala Perl, zelenkast, močan	„	4.—
Cuba, priljubljen, močan, lep	„	4.—
Perlmocca, polnodišček	„	3.75
Zelen Java, jednat	„	3.75
Campinas, prav močan, po gl. 3.80 in	„	3.40
Santos,	„	3.50
Rio, čist, okusen	„	3.10
Afrikanski Mocca, polno-jednat	„	2.80